

عنوان‌های اصلی کتاب

۵	فهرست تحلیلی عنوان‌ها
۱۶	مقدمه - دسته‌بندی عنوان‌ها
۱۹	بخش نخست - دفاع یا پاسخ‌های خواننده
۲۱	فصل نخست - ایرادات
۵۱	فصل دوم - دفاع به معنای اخص
۵۲	فصل سوم - دعوی متقابل
۵۹	بخش دوم - طواری (مهر اتفاقی) غیر مربوط به ادله
۶۲	فصل نخست - طواری ناشی از دعاوی طاری
۷۵	فصل دوم - طواری مربوط به جریان دادرسی
۹۱	بخش سوم - آیین‌های ویژه
۹۳	فصل نخست - دادرسی فوری (دستور الوقت)
۱۱۵	فصل دوم - تأمین خواسته
۱۴۸	فصل سوم - تأمین دلیل
۱۵۴	فصل چهارم - سازش
۱۶۳	بخش چهارم - داوری
۱۶۵	فصل نخست - موافقت‌نامه‌ی داوری
۱۷۲	فصل دوم - مرجع داوری
۱۹۰	فصل سوم - صلاحیت متقابل دادگاه و داور
۱۹۴	فصل چهارم - آیین داوری و پایان آن
۲۰۷	فصل پنجم - شکایت نسبت به رأی داور و اجرای آن
۲۱۶	واژگان
۲۱۹	نمایه‌ی قوانین
۲۲۵	کتاب‌نامه

فهرست تحلیلی عنوان‌ها

۴	.....	علایم اختصاری
۵	.....	عنوان‌های اصلی کتاب
۱۶	.....	مقدمه - دسته‌بندی عنوان‌ها
۱۹	.....	بخش نخست - دفاع یا پاسخ‌های خواننده
۲۱	.....	فصل نخست - ایرادات
۲۱	.....	مبحث نخست - انواع ایرادات و آثار و احکام آن
۲۲	.....	گفتار نخست - ایراداتی که اثر پذیرش آنها تغییر مرجع رسیدگی است
۲۲	.....	بند نخست - ایراد عدم صلاحیت ذاتی
۲۳	.....	بند دوم - ایراد عدم صلاحیت نسبی (محلی)
۲۴	.....	بند سوم - ایراد امر مطروحه (رسیدگی توأم، امتناع از رسیدگی و احوالی پرونده)
۲۵	.....	گفتار دوم - ایراداتی که در رسیدگی به دعوا مانع موقتی ایجاد می‌نماید
		ایراد عدم اهلیت ۲۵، ایراد عدم احراز سمت ۲۵
۲۶	.....	گفتار سوم - ایراداتی که در رسیدگی به دعوا مانع دائمی ایجاد می‌نماید
۲۶	.....	بند نخست - ایراد عدم توجه دعوا
۲۷	.....	بند دوم - ایراد امر قضاوت شده
۲۷	.....	الف - محدوده‌ی اجرای قاعده‌ی اعتبار امر قضاوت شده
۲۷	.....	نخست - مرجع صادرکننده‌ی رأی و آرای مشمول قاعده
۲۸	.....	۱- مراجع مشمول قاعده
۲۹	.....	۲- آرای مشمول قاعده
۲۹	.....	دوم - بخش‌های مختلف رأی و اعتبار قاعده
۳۱	.....	ب - قلمرو اعتبار امر قضاوت شده
۳۲	.....	پ - سایر شرایط مشمول اعتبار امر قضاوت شده (وحدت دو دعوا)
		وحدت اصحاب دو دعوا ۳۲، وحدت موضوع دو دعوا ۳۳، وحدت سبب دو دعوا و تفاوت سبب با دلیل ۳۴
۳۵	.....	بند سوم - ایراد بی‌نفعی خواهان
۳۶	.....	بند چهارم - ایراد عدم ترتب آثار قانونی به دعوا
۳۶	.....	بند پنجم - ایراد عدم مشروعیت مورد دعوا
۳۷	.....	بند ششم - ایراد جزمی نبودن دعوا
۳۷	.....	بند هفتم - ایراد به زمان اقامه‌ی دعوا

- گفتار چهارم - سایر ایرادات ۳۷
- بند نخست - ایراد رد دادرس ۳۸
- الف - جهات رد دادرس ۳۸
- ب - شیوهی درخواست و رسیدگی و تصمیم‌گیری ۴۰
- بند دوم - ایراد تأمین دعوای واهی ۴۱
- الف - موارد گرفتن تأمین ۴۱
- ب - استثنائات ۴۲
- پ - آیین گرفتن تأمین ۴۳
- ت - ضمانت اجرا ۴۳

قرار رد دادخواست ۴۳، جریمه‌ی تقدی ۴۴

- بند سوم - ایراد تأمین الهام بیگانه ۴۴
- الف - موارد گرفتن تأمین ۴۴
- ب - استثنائات ۴۵
- پ - شیوهی درخواست و گرفتن تأمین ۴۶
- ت - ضمانت اجرا ۴۷
- مبحث دوم - مسائل مشترک ایرادات ۴۸
- زمان طرح ایرادات و ضمانت اجرای آنها ۴۸، کیفیت طرح ایرادات ۴۹، تکلیف دادگاه در صورت وجود سبب ایراد ۴۹

فصل دوم - دفاع به معنای اخص ۵۱

فصل سوم - دعوای متقابل ۵۲

مبحث نخست - شرایط دعوای متقابل ۵۲

خواننده علیه خواهان اقامه نماید ۵۲، با دعوای اصلی وحدت منشأ یا ارتباط کامل داشته باشد ۵۳، در مهلت مقرر اقامه شود ۵۳

مبحث دوم - دعوای متقابل، تهاثر و سایر راههای دفاعی ۵۴

مبحث سوم - تکلیف دادگاه در برابر دعوای متقابل ۵۵

نداشتن صلاحیت ذاتی ۵۵، نداشتن صلاحیت محلی ۵۵، احراز نشدن شرایط دعوای متقابل ۵۶، حاصل بودن شرایط قانونی رسیدگی به هر دو دعوا ۵۶، اثر توقیف دادرسی و زوال دعوای اصلی بر دعوای متقابل ۵۷

بخش دوم - طواری (امور اتفاقی) غیر مربوط به ادله ۵۹

- ۶۲ ..... فصل نخست - طواری ناشی از دعاوی طاری
- ۶۳ ..... مبحث نخست - دعاوی اضافی
- ۶۴ ..... مبحث دوم - دعاوی ورود و جلب شخص ثالث
- ۶۴ ..... گفتار نخست - ورود شخص ثالث
- ۶۶ ..... بند نخست - قواعد پذیرش ورود ثالث
- قواعد پذیرش ورود ثالث اصلی ۶۶، قواعد پذیرش ورود ثالث تبعی ۶۷
- ۶۸ ..... بند دوم - آیین ورود ثالث، رسیدگی دادگاه و صدور رأی
- ۶۹ ..... گفتار دوم - جلب شخص ثالث
- قواعد پذیرش جلب ثالث ۷۰، آیین جلب ثالث، رسیدگی دادگاه و صدور رأی ۷۲
- ۷۵ ..... فصل دوم - طواری مربوط به جریان دادرسی
- ۷۵ ..... مبحث نخست - توأم و تفکیک نمودن دعاوی
- توأم نمودن دعاوی ۷۵، تفکیک دعاوی ۷۶
- ۷۷ ..... مبحث دوم - توقیف دادرسی
- ۷۷ ..... گفتار نخست - موارد توقیف دادرسی
- ۷۸ ..... بند نخست - توقیف دادرسی ناشی از وضعیت اصیل یا نماینده
- موارد توقیف ۷۸، شرایط توقیف ۷۹، آثار توقیف ۷۹، رفع توقیف ۸۰
- ۸۱ ..... بند دوم - سایر موارد توقیف دادرسی
- توقیف دادرسی ناشی از «اناطه» ۸۲، توقیف دادرسی ناشی از اعتراض ثالث طاری و اعاده‌ی دادرسی طاری ۸۲، موارد ناشی از عدم تمهیدی وسایل اجرای قرار ۸۲، موارد ناشی از تکلیف دادن تأمین ۸۲، توقیف دادرسی ناشی از ارجاع دعوا به داوری ۸۲
- ۸۳ ..... مبحث سوم - زوال دادرسی و دعوا
- ۸۴ ..... گفتار نخست - استرداد دادخواست
- ۸۵ ..... گفتار دوم - استرداد دعوا
- ۸۵ ..... بند نخست - شرایط استرداد دعوا
- ۸۷ ..... بند دوم - زمان استرداد دعوا
- استرداد دعوا، پیش از ختم مذاکرات اصحاب دعوا ۸۷، استرداد دعوا پس از ختم مذاکرات اصحاب دعوا ۸۷، آثار استرداد دعوا (دادرسی) ۸۷
- ۸۸ ..... گفتار سوم - صرف‌نظر کردن «کلی» از دعوا

- بخش سوم - آیین‌های ویژه ۹۱
- فصل نخست - دادرسی فوری (دستور موقت) ۹۳
- مبحث نخست - موارد صدور دستور موقت و عوامل مؤثر در تشخیص آن ۹۴
- گفتار نخست - ویژگی‌های اساسی «دستور موقت»، در مقایسه با نهادهای مشابه ۹۵
- دستور موقت اقدامی تبعی است ۹۵، اصل دعوا باید مطرح شده یا قابل طرح باشد ۹۵، موضوع خواسته‌ی دستور موقت باید متفاوت از خواسته‌ی دعوا باشد ۹۵، دستور موقت اقدامی موقتی است ۹۵، صدور دستور موقت مستلزم احراز فوریت است ۹۶، صدور دستور موقت مستلزم گرفتن تأمین است ۹۶، دستور موقت با صلح رای مرحله‌ی نخستین مرتفع نمی‌شود ۹۶، اجرای دستور موقت مستلزم تأیید رئیس حوزه‌ی قضایی است ۹۷
- گفتار دوم - مفهوم، معیار و مصادیق فوریت ۹۷
- بند نخست - مفهوم فوریت ۹۷
- بند دوم - عوامل مؤثر در تشخیص فوریت ۹۸
- فوریت و قدمت وضعیت اعلام شده ۹۸، فوریت و امکان اعاده‌ی وضعیت ۹۹
- بند سوم - احراز فوریت ۹۹
- مبحث دوم - مرجع صالح، درخواست، رسیدگی و تصمیم دادگاه ۱۰۰
- گفتار نخست - مرجع صالح ۱۰۰
- گفتار دوم - درخواست دستور موقت ۱۰۰
- بند نخست - درخواست کننده، شکل درخواست و هزینه‌ی دادرسی ۱۰۱
- بند دوم - زمان تقدیم درخواست، درخواست پیش از اقامه‌ی دعوا و بکار ضمانت اجرا ۱۰۲
- گفتار سوم - رسیدگی به درخواست دستور موقت ۱۰۳
- گفتار چهارم - تصمیمات دادگاه و قابلیت شکایت آن ۱۰۵
- بند نخست - قرار رد درخواست و قابلیت شکایت آن ۱۰۵
- بند دوم - تعیین تأمین و تکلیف آن ۱۰۶
- الف - تعیین تأمین ۱۰۶
- ب - میزان، نوع و مهلت دادن تأمین ۱۰۷
- میزان تأمین ۱۰۷، نوع تأمین ۱۰۷، مهلت دادن تأمین ۱۰۷
- پ - تکلیف تأمین گرفته شده ۱۰۸
- بند سوم - قرار دستور موقت، ابلاغ و قابلیت شکایت آن ۱۰۹

قرار دستور موقت ۱۰۹، قابلیت شکایت دستور موقت ۱۰۹

- ۱۱۰ ..... مبحث سوم - آثار دستور موقت، پایان و اجرای آن
- ۱۱۰ ..... گفتار نخست - آثار دستور موقت
- ۱۱۱ ..... گفتار دوم - پایان دستور موقت
- مرتفع شدن جهت ۱۱۱، دادن تأمین از سوی طرف ۱۱۲، اقامه نکردن اصل دعوا در مهلت مقرر در موارد منصوص ۱۱۲، فسخ قرار ۱۱۲، شکست ذی‌نفع در دعوا ۱۱۲، استرداد دادخواست، دعوا یا انصراف کلی از دعوا ۱۱۲
- ۱۱۳ ..... گفتار سوم - اجرای دستور موقت

۱۱۵ ..... فصل دوم - تأمین خواسته

- ۱۱۶ ..... مبحث نخست - موارد و شرایط صدور قرار تأمین خواسته
- ۱۱۶ ..... گفتار نخست - موارد صدور قرار تأمین خواسته
- ۱۱۷ ..... بند نخست - موارد صدور قرار تأمین خواسته، بدون گرفتن تأمین از خواهان
- ۱۱۷ ..... الف - دعوا مستند به سند رسمی باشد
- ۱۱۸ ..... ب - خواسته در معرض تضییع یا تخریب باشد
- ۱۱۸ ..... پ - اسناد تجاری و اخذ شده و سایر موارد منصوص
- ..... نخست - اسناد تجاری و اخذ شده
- ۱۱۹ ..... دوم - سایر موارد

قانون آیین دادرسی کیفری ۱۱۹، قانون مدنی ۱۲۰

- ۱۲۰ ..... بند دوم - صدور قرار تأمین خواسته با گرفتن تأمین از خواهان
- ۱۲۱ ..... الف - فلسفه‌ی تأمین، نوع، میزان و مهلت آن
- ۱۲۱ ..... ب - نوع تأمین
- ۱۲۲ ..... پ - میزان تأمین
- ۱۲۲ ..... ت - مهلت دادن تأمین
- ۱۲۲ ..... ث - بررسی قابلیت اعتراض تعیین تأمین و میزان آن
- ۱۲۲ ..... ج - تکلیف تأمین گرفته شده

اقامه نکردن دعوا در مهلت مقرر ۱۲۳

- ۱۲۳ ..... گفتار دوم - شرایط صدور قرار تأمین خواسته
- ۱۲۴ ..... بند نخست - شرایط عمومی
- ۱۲۴ ..... الف - درخواست تأمین خواسته و شرایط آن
- ۱۲۶ ..... ب - سایر شرایط عمومی و بررسی شرط منجز بودن خواسته

- نخست - سایر شرایط عمومی ۱۲۶
- دوم - بررسی شرط متجز بودن خواسته ۱۲۶
- بند دوم - شرط اختصاصی ۱۲۷
- میزان خواسته معلوم باشد ۱۲۷ ، خواسته عین معین باشد ۱۲۷
- مبحث دوم - مرجع صالح رسیدگی و صدور رأی ۱۲۹
- گفتار نخست - مرجع صالح ۱۲۹
- گفتار دوم - رسیدگی و صدور رأی ۱۲۹
- بند نخست - رسیدگی ۱۳۰
- بند دوم - تصمیم دادگاه و قابلیت شکایت آن ۱۳۱
- الف - صدور قرار تأمین خواسته و بررسی قابلیت شکایت آن ۱۳۱
- ب - صدور قرار رد درخواست و بررسی قابلیت شکایت آن ۱۳۱
- ب - تعیین تأمین و بررسی قابلیت شکایت آن ۱۳۲
- مبحث سوم - قابلیت شکایت، آثار و اجرای قرار ۱۳۲
- گفتار نخست - اعتراض نسبت به قرار تأمین خواسته و شیوهی رسیدگی به آن ۱۳۲
- گفتار دوم - آثار قرار تأمین خواسته ۱۳۳
- بند نخست - بررسی آثار قرار پیش از اجرا ۱۳۳
- بند دوم - آثار قرار پس از اجرا ۱۳۴
- الف - نسبت به خواننده ۱۳۴
- اثر حتمی: ممنوعیت نقل و انتقال اموال بازداشت شده ۱۳۴
- اثر احتمالی: استحقاق مطالبه‌ی خسارت ناشی از اجرا ۱۳۵
- ب - نسبت به خواهان ۱۳۷
- ایجاد حق تقدم ۱۳۷ ، مصونیت مال از تضییع و تفریط ۱۳۷
- ب - نسبت به شخص ثالث ۱۳۸
- گفتار سوم - رفع اثر از تأمین و تبدیل آن ۱۳۹
- بند نخست - رفع اثر از تأمین ۱۳۹
- شکست قطعی خواهان در دعوا ۱۳۹ ، فسخ قرار ۱۳۹ ، خودداری از تقدیم دادخواست ماهوی ۱۴۰ ، رفع اثر به درخواست خواهان ۱۴۰ ، از بین رفتن موجب تأمین ۱۴۰
- بند دوم - تبدیل تأمین ۱۴۱
- الف - شرایط تبدیل تأمین ۱۴۱
- نخست - شرایط عمومی ۱۴۱

- دوم - شرایط اختصاصی ۱۴۲
- شرایط اختصاصی تبدیل تأمین به درخواست خوانده ۱۴۲، شرایط اختصاصی تبدیل تأمین به درخواست خواهان ۱۴۳
- ب - مرجع درخواست تبدیل تأمین و شیوه‌ی آن ۱۴۳
- گفتار چهارم - اجرای قرار تأمین خواسته ۱۴۴
- بند نخست - ابلاغ قرار و اجرای آن ۱۴۵
- بند دوم - قواعد عام اجرای قرار ۱۴۵
- بند سوم - استثنائات ۱۴۵
- تأمین عین معین ۱۴۵، تأمین محصول املاک و باغها ۱۴۶
- بند چهارم - مستثنیات دین ۱۴۶
- فصل سوم - تأمین دلیل ۱۴۸
- مبحث نخست - شیوه‌ی درخواست و رسیدگی ۱۴۹
- گفتار نخست - درخواست تأمین دلیل و مرجع صالح ۱۴۹
- شکل درخواست و محتویات آن ۱۴۹
- گفتار دوم - رسیدگی دادگاه و تصمیم آن ۱۵۰
- مبحث دوم - اجرای قرار تأمین دلیل و آثار آن ۱۵۱
- فصل چهارم - سازش ۱۵۴
- مبحث نخست - سازش پیش از اقامه‌ی دعوا (درخواست سازش) ۱۵۴
- مبحث دوم - سازش پس از اقامه‌ی دعوا ۱۵۶
- گفتار نخست - سازش در دادگاه ۱۵۶
- گفتار دوم - سازش خارج از دادگاه ۱۵۸
- بند نخست - سازش نزد مأمورین رسمی ۱۵۸
- الف - سازش در حین اجرای قرار ۱۵۸
- ب - سازش در دفتر اسناد رسمی ۱۵۸
- بند دوم - سازش بدون حضور مأمور ۱۵۸
- سازش به موجب سند عادی ۱۵۸، سازش به وسیله‌ی داور ۱۵۹
- مبحث سوم - اظهارات و توافق‌های طرفین و تصمیم‌گیری دادگاه ۱۵۹
- گفتار نخست - اظهارات و توافق‌های طرفین، ماهیت و آثار آنها ۱۶۰
- اظهارات طرفین و آثار آنها ۱۶۰، توافق‌های طرفین و آثار آنها ۱۶۱

- گفتار دوم - عمل (تصمیم) دادگاه، آثار و اجرای آن ۱۶۱
- بخش چهارم - داوری ۱۶۳
- فصل نخست - موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۶۵
- مبحث نخست - انواع موافقت‌نامه‌ی داوری، شرایط آن ۱۶۵
- گفتار نخست - انواع موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۶۵
- قرارداد داوری و زمان انعقاد آن ۱۶۵ ، شرط داوری و زمان انعقاد آن ۱۶۶
- گفتار دوم - شرایط موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۶۶
- بند نخست - شرایط مشترک ۱۶۶
- الف - اهلیت طرفین موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۶۶
- ب - قابلیت ارجاع اختلاف موضوع موافقت‌نامه به داوری ۱۶۷
- نخست - اصل ۱۶۷
- دوم - استثنائات ۱۶۷
- دعوی عمومی ۱۶۷ ، دعوی ورشکستگی ۱۶۷ ، دعوی راجع به اصل نکاح ،
فسخ آن، طلاق و نسب ۱۶۷ ، سایر دعوی ۱۶۷ ، شکل موافقت‌نامه‌ی داوری
۱۶۸
- بند دوم - شرایط اختصاصی ۱۶۸
- الف - شرایط اختصاصی قرارداد داوری ۱۶۸
- مشخص نمودن موضوع داوری و داور ۱۶۸
- ب - شرایط اختصاصی شرط داوری ۱۶۹
- مبحث دوم - آثار موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۷۰
- فصل دوم - مرجع داوری ۱۷۲
- مبحث نخست - شرایط داور و ضمانت اجرای آن ۱۷۲
- گفتار نخست - ممنوعیت مطلق ۱۷۲
- گفتار دوم - ممنوعیت نسبی ۱۷۳
- اشخاص خارجی ۱۷۴ ، وزراء، نمایندگان مجلس و... ۱۷۴ ، اشخاص ذی‌نفع در
دعوا و ... ۱۷۴
- گفتار سوم - ضمانت اجرای ممنوعیت‌ها ۱۷۵
- مبحث دوم - تعیین داور، مدت داوری و حقوق و مسئولیت داور ۱۷۸
- گفتار نخست - تعیین داور ۱۷۸
- بند نخست - تعیین داور توسط اصحاب دعوا ۱۷۸

- بند دوم - تعیین داور توسط شخص ثالث ۱۸۰
- بند سوم - تعیین توسط دادگاه و موارد آن ۱۸۱
- الف - کلیات ۱۸۱
- ب - موارد تعیین داور توسط دادگاه ۱۸۲
- واگذاری صریح طرفین ۱۸۲، توافق نکردن طرفین در تعیین داور ۱۸۳، عدم توافق طرفین در تعیین جانشین داور متوقفاً یا ... ۱۸۳، تعیین جانشین داور ممتنع یا ... ۱۸۴، خودداری شخص ثالث از تعیین داور ۱۸۴
- گفتار دوم - مدت داوری ۱۸۵
- مدت قراردادی و ابتدای مدت ۱۸۵، مدت قانونی ۱۸۶، توقف مدت ۱۸۶، ضمانت اجرای رعایت مدت ۱۸۷
- گفتار سوم - حقوق و مسئولیت داور ۱۸۷
- بند نخست - حقوق داور ۱۸۷
- حق الزحمه‌ی داور ۱۸۷، سایر حقوق داور ۱۸۸
- بند دوم - مسئولیت داور ۱۸۸
- مسئولیت کیفری ۱۸۸، مسئولیت انتظامی ۱۸۸، مسئولیت مدنی ۱۸۹
- فصل سوم - صلاحیت متقابل دادگاه و داور ۱۹۰
- مبحث نخست - طواری داوری و دادگاه صالح ۱۹۰
- تعیین داور ۱۹۰، اختلاف نسبت به اصل معامله یا موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۹۱، صدور حکم بطلان و تصحیح رأی داور ۱۹۳
- مبحث دوم - رسیدگی دادگاه با وجود موافقت‌نامه‌ی داوری ۱۹۳
- فصل چهارم - آیین داوری و پایان آن ۱۹۴
- مبحث نخست - مراجعه به داور ۱۹۴
- گفتار نخست - اقامه‌ی دعوا نزد داور ۱۹۴
- گفتار دوم - بررسی امکان درخواست تأمین خواسته و دستورموقت ۱۹۶
- مبحث دوم - رسیدگی داور ۱۹۶
- مبحث سوم - پایان داوری ۱۹۹
- گفتار نخست - زوال داوری ۱۹۹
- توافق طرفین ۱۹۹، فوت یا حجر یکی از طرفین ۲۰۰، تمایل نداشتن شخص معین به داوری یا امکان نداشتن این امر ۲۰۰، صادر نشدن رأی در مدت داوری

۲۰۰، صدور حکم به بطلان رأی داور ۲۰۰، زوال دعوا ۲۰۱، انتضای موضوع

داوری ۲۰۱

گفتار دوم - صدور رأی داوری ۲۰۱

بند نخست - شیوهی صدور رأی ۲۰۱

بند دوم - محتوای رأی داوری و تصحیح آن ۲۰۲

محتوای رأی داوری ۲۰۲، تصحیح رأی ۲۰۳

بند سوم - ابلاغ و آثار رأی ۲۰۳

الف - ابلاغ ۲۰۳

ب - آثار رأی ۲۰۴

اثر نسبی و اعتراض ثالث ۲۰۴، بررسی توان اثباتی ۲۰۵، فراغ داور ۲۰۵، بررسی

اعتبار امر قضایای شده ۲۰۵، قابلیت شکایت ۲۰۶، توان اجرایی ۲۰۶

فصل پنجم - شکایت نسبت به رأی داور و اجرای آن ۲۰۷

مبحث نخست - شکایت نسبت به رأی داور ۲۰۷

گفتار نخست - نوع شکایت و جهات آن ۲۰۷

بند نخست - نوع شکایت ۲۰۷

بند دوم - جهات شکایت محکوم علیه رأی داور ۲۰۸

در صورتی که رأی داور، مخالف با قوانین موجود حق باشد ۲۰۸، رأی داور در

مطلبی که موضوع داوری نبوده صادر شده باشد ۲۰۹، داور خارج از حدود

اختیارات خود رأی صادر کرده باشد ۲۰۹، «رأی داور پس از انقضای مدت

داوری صادر و تسلیم شده باشد» ۲۰۹، مخالفت رأی داور با «قهر اسلای و...» ۲۱۰

، صدور رأی به وسیلهی داوران غیر مجاز ۲۱۰، بی اعتباری موافقت نامه‌ی داوری

۲۱۰

گفتار دوم - آیین شکایت ۲۱۱

بند نخست - مهلت شکایت، طرفین و مرجع آن ۲۱۱

بند دوم - رسیدگی به شکایت و آثار آن ۲۱۲

رسیدگی به شکایت ۲۱۲، آثار شکایت ۲۱۲

مبحث دوم - اجرای رأی داور ۲۱۴

راژگان ۲۱۶

نمایه‌ی قوانین ۲۱۹

کتابنامه ۲۲۵

مقدمه - دسته‌بندی عنوان‌ها

۱. خواننده، اگر از دعوی که علیه او به راه افتاده آگاه شده و در آن شرکت نماید، به دعوی خواهان پاسخ می‌دهد و در این راه، معمولاً ابزار یا ابزارهایی را بر می‌گزیند که در شکست خواهان کاراتر و به کارگیری آنها برای او دشواری کمتری داشته باشد؛ حتی، گاه، راهی را جستجو می‌کند که نه تنها خواهان را با دست تهی از میدان مبارزه بیرون کند، بلکه امتیاز قابل توجهی نیز از او بگیرد. برای گزینش درست هر یک از ابزارها و راه‌های مزبور، خواننده یا وکیل او باید از قواعد و مقرراتی آگاهی داشته باشد که در بخش نخست کتاب، با عنوان «دفاع یا پاسخ‌های خواننده» بررسی می‌شود.

۲. می‌توان پذیرفت که در جریان دادرسی در امور حقوقی هیچ «اتفاقی» رخ ندهد و بنابراین دادرسی ساده و بدون «طواری» باشد؛ یعنی هیچ ایرادی مطرح نشود، هیچ یک از طرفین فوت نمایند، محجور نشوند، شخص ثالثی وارد دادرسی نشود، نسبت به سندی که هر یک از طرفین ارائه نموده‌اند، ادعای جعل نشود، قرار تحقیق و معاینه‌ی محل صادر نشود و... اما در بیشتر دادرسی‌ها دست کم یکی از «اتفاق‌های مزبور رخ می‌دهد. بنابراین باید «اتفاق‌های مزبور را شناسایی نموده و پیامدهای آن را بررسی نمود. در یک دسته‌بندی کلی می‌توان «اتفاق‌ها» یا «طواری» دادرسی را به طواری ناشی از ادله و طواری غیر ناشی از ادله بخش نمود. طواری ناشی از ادله در کتاب «ادله‌ی اثبات دعوا» آمده است و در این کتاب، در بخش دوم، طواری غیرناشی از ادله بررسی می‌شود، البته به استثنای ایرادات که، به تناسب موضوع بخش نخست، در همین بخش آمده است.

۳. هدف مراجعه اشخاص به دادگاه‌ها همواره گرفتن حکم نیست؛ بلکه ممکن است به تجویز قانون، اقدام برای در امنیت قرار دادن حق اصلی باشد که گاه خطر، به گونه‌ای آن را تهدید می‌کند که بیم نابودی و برپاد رفتن آن، پیش از صدور یا اجرای حکم رود. مراجعه حتی ممکن است برای در امنیت قرار دادن دلیلی باشد که بیم دشوار شدن یا

غیرممکن شدن به کارگیری آن در آینده رود. اقدامات و مراجعه‌های مزبور مشمول تمامی احکام و آثار دادرسی به مفهوم اخص، نمی‌باشند؛ بلکه ویژگی‌هایی دارند که مناسب دیده شد، در این کتاب زیر عنوان «آیین‌های ویژه» در بخش سوم بررسی شوند. در این راستا ابتدا «دستورموقت» سپس «تأمین‌خواسته» و آن‌گاه «تأمین‌دلیل» خواهد آمد. آیین سازش نیز ویژگی خود را دارد که در پایان بررسی می‌شود.

۴. مراجع قضاوتی که در جلد نخست بررسی گردید، در هر کشوری، به نام و عنوان‌های گوناگون، توسط دولت تشکیل گردیده و به دعای، شکایات و امور داخل در صلاحیت خود رسیدگی می‌نمایند. در عین حال طرفین اختلاف می‌توانند مأموریت رسیدگی به اختلاف را به شخص یا اشخاصی واگذار نمایند که با دخالت خود آنها انتخاب می‌شود(ند)؛ هر این صورت به داوری رجوع شده است. و داوری در بخش چهارم کتاب بررسی می‌شود.

۵. خواننده در برابر دعوی خواهان حق دفاع دارد و معمولاً نیز دفاع می‌نماید. دفاع در لغت به معنای «بازداشتن» نیز آمده است.^(۱) مفهوم اصطلاحی دفاع به معنای لغوی آن بسیار نزدیک است. در حقیقت، دفاع خواننده، تمام ابزارها و راه‌هایی را دربر می‌گیرد که در قانون پیش‌بینی شده و خواننده به منظور بازداشتن موقتی یا دائمی خواهان از رسیدن به هدف، که پیروزی در دعوی اقامه شده است، به کار می‌گیرد. در حقوق ایران به طور سنتی، دفاع یا پاسخ‌های خواننده به ایراد، دفاع به معنای اخص و دعوای متقابل تقسیم شده است. اما دفاع یا پاسخ‌های خواننده، با توجه به مفهوم ارائه شده، حتی شامل اعتراض به عدم رعایت شرایط شکلی دادخواست نیز می‌شود که مورد توجه و اقدام دفتر دادگاه قرار نگرفته، اگرچه بررسی شرایط مزبور و اقدام در این خصوص، وظیفه‌ی دفتر دادگاه باشد. شرایط دادخواست و ضمانت اجرای آن در جای خود بررسی شده است (نک. ج. ۲، ش. ۷ به بعد). پس در اینجا تنها سه طریق دفاعی گفته شده یعنی ایرادات، دفاع به معنای اخص و دعوای متقابل به ترتیب بررسی می‌شوند.

۱- معین، شادروان دکتر محقق، فرهنگ فارسی، دوره‌ی ۶ جلدی، چاپ چهارم، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۶۰، ج. ۲، ص. ۱۵۴۰.

فصل نخست - ایرادات

۶. ایراد^(۱) در لغت، از جمله به مفهوم «خرده گرفتن، بهانه گرفتن و اعتراض کردن» نیز آمده است.^(۲) در قانون ایران، تعریفی از ایراد ارائه نشده اما باید گفت که اصطلاح حقوقی ایراد از مفهوم لغوی آن دور نمی‌باشد و عبارت است از وسیله‌ای که معمولاً خواننده، به کار می‌گیرد تا از بهاره در اصل و ماهیت حق مورد ادعا، دوری نماید و یا آن را با تأخیر روبه‌رو کرده و خواهان را، بی‌آن که پاسخ به ادعای او دهد، با دست نهی از میدان به در کرده و یا پیروزی او را با موانع هر چه بیشتری روبه‌رو کند. به عبارت دیگر، طرح ایراد به منزله‌ی ردّ موقتی یا دائمی مبارزه نسبت به اصل و ماهیت حق مورد ادعای رقیب است. برای مثال خواهان، دعوی بطلان سند اقامه نموده است، خواننده در دفاع، ایراد می‌نماید که دادگاهی که دعوا در آن اقامه شده صالح نیست یا خواهان نفعی در این دعوا ندارد یا سمت شخصی که به نمایندگی از خواهان اقامه‌ی دعوا نموده، محرز نیست و ...

مبحث نخست - انواع ایرادات و آثار و احکام آن

۷. بیشتر ایرادات در ماده ۸۴ ق.ج. پیش‌بینی شده است. این ایرادات را از جهات گوناگون می‌توان دسته‌بندی نمود. اما چون مهم‌ترین اثر ایراد، حسب مورد، تغییر مرجع رسیدگی، ایجاد مانع موقت و یا همیشگی در رسیدگی به ماهیت دعواست، در این کتاب، ایرادات ماده ۸۴ از این جهت دسته‌بندی و در سه گفتار پیاپی بررسی می‌شود. البته ایرادات دیگری نیز در سایر مواد قانون آیین دادرسی مدنی پیش‌بینی شده اند که در

1- L'exception de procédure

۳- معین، شادروان دکتر محمد، منبع پیشین، ج ۱، ص ۴۱۴.